

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני ז' תשרי תשפ"ב | דף היומי בבלי: ביצה יג
דף היומי בהלכה: מסעיף ב' עד אמצע סעיף ד' הגה "ואם עשאה מתחילה".
מוסר: זכור למרים - מתחילת פרק כ"ד עד "והכי נמי בעניננו".
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק יט 'ונחזור לענין השבת' עד 'הענף הג' הוא הקנאה'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

חלומו של מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל בליל יוהכ"פ תשל"ד | האברך שקיבל חבילה מהשמים | האם אפשר לעשות כפרות בציק? | 2230

על דא ועל הא

הרב הורביץ הסתקרן מאוד, מה כבר יכול לגרום לאשה כה מבוגרת לכעס שכזה? מילא, צעירים, שכל דבר שקורה להם הם חשים שהרסו את חייהם, אבל זו כבר ראתה כמה דברים בחייה. "שמע ותחליט בעצמך", היא עונה ומתחילה לספר...

סיפור אמתי ונוגע ללב שנותן לכולנו הזדמנות נפלאה לבחון את עצמנו, מול הבורא ומול הזולת | הרב חיים ולדר

מחשבתה לפועל. השכנה רק שמעה וקפצה ממקומה: "יש לי רעיון. בתי ממש מנדנדת לי שהיא רוצה לנסוע לקברי צדיקים באירופה ולנו אין אפשרות לממן לה את זה, בואי קחי אותה אתך ושתיכן תיהנו".

"בשמחה", ענתה הזקנה. השכנה דיברה עם בתה בת ה-19 וזו קפצה משמחה לשמע הבשורה שהנה היא יכולה סוף-סוף להגשים את חלומה ולנסוע. נקבע זמן, נרכשו כרטיסים, ועל הדרך היא רכשה לה מזוודה חדשה ויוקרתית, וכדי שזו לא תהיה ריקה שלחה אותה לרכוש ביגוד יקר, בקיצור, פינוק מושלם.

3. הם נוחתים בשדה התעופה, בעשר בבוקר, הבת לוקחת מונית, והן נוסעות יחד למלון שנקבע מראש. עד כאן הכל בסדר. במלון אומרת הצעירה לזקנה: "יש לי כאן איזו חברה, אני רק קופצת אליה וחוזרת מיד".

"בטח", אומרת הזקנה, "מקסים". רק מה, מסתבר שהקפיצה של אותה נערה הייתה אחת הקפיצות שמזכות את מבצען במדליה כזו או אחרת, משום שמרגע הקפיצה עד רגע הנחיתה

1. את הסיפור הבא שמעתי מהרב חיים הורביץ הי"ו. התקשרה אליו אשה קשישה לפני ראש השנה ואמרה לו כי יש בליבה טינה כבדה על מישהי והיא אינה מצליחה למצוא את הכוח לסלוח לה. לכן, היא פונה אליו שיאמר לה האם בכלל היא צריכה לסלוח ואם כן, שישא לה עצה איך למצוא את הכוח לסלוח.

הרב הורביץ הסתקרן מאוד, מה כבר יכול לגרום לאשה כה מבוגרת לכזה כעס וחורון? מילא, אצל צעירים, שכל דבר שקורה להם מיד חשים שהרסו את חייהם, אבל זו כבר ראתה כמה דברים בחייה.

"שמע ותחליט בעצמך", היא עונה ומתחילה לספר.

2. מסתבר שהיא אמנם מהלכת על רגליה, אבל בקושי רב וזקוקה לעזרה, כמו כן עיניה כהו ומלבד צלי דמויות היא אינה רואה דבר וממילא אינה יכולה להלך לבדה, מלבד בשכונת מגוריה אותה היא מכירה בעל פה.

לקראת חודש אלול עלה בלבה הרעיון לפקוד קברי צדיקים באירופה. היא פנתה לשכנתה והתייעצה איתה כיצד להוציא את

חזרה במלון עברו תשע שעות.

ליבה של הזקנה יצא מדאגה, היא לא מבינה מה קרה לנערה שנסעה איתה, אולי קרה לה משהו? אירופה? דאע"ש? מה יכול להיות. כל כך דאגה ופחדה עד ששכחה שהיא רעבה. כך עברו השעות ולפתע היא חוזרת.

"אני מתנצלת, היא פשוט סחבה אותי לראות כמה נופים, לא שמתי לב שהזמן עבר..." לקח לה זמן רב להירגע. הנערה הבטיחה לה שכזה דבר לא יחזור על עצמו ומחר היא צמודה אליה כל הזמן. הבטיחה, אבל לא הבטיחה לקיים.

4. למחרת היא לוקחת אותה לקבר אחד, מאיצה בה לסיים תפילתה בחיפזון, מחזירה אותה למלון ושוב נעלמת עד הערב. כך עבר שבוע שלם, שמתוכו, כך מעידה הזקנה, "היא הייתה איתי אולי ארבע שעות, חוץ משעות השינה שגם בהן לא בדיוק הקפידה להיות".

הזקנה החלה להרים טלפונים להקדים את הטיסה, ואכן, תמורת תשלום הגון הקדימו לה ביום. הן חזרו יחד, כל הדרך חזרה היא לא החליפה אפילו מילה אחת עם הנערה שניצלה אותה, זנחה אותה, וכל כך פגעה בה.

כשהגיעו לשדה התעופה סירבה הזקנה שהנערה תיסע איתה. היא נתנה לה סכום כסף לחזור ואמרה לה: "אני אסתדר בכוחות עצמי ואני לא רוצה לראות או לשמוע אותך לעולם".

"כעת תגיד לי הרב הורביץ, האם אני צריכה לסלוח לנערה הזו, ואם כן איך, איך אני מצליחה למצוא כוח לעשות את זה". לבכות מזה.

5. תסכימו איתי שאין הרבה מה לענות לזעם מוצדק כזה. מה כבר יש לומר? במה ניתן להרגיע?

מספר הרב הורביץ: "יושב בשמים הכניס לפי מילים, ואני עונה לאותה אישה זקנה: ובכן זהו המשל, כעת את בטח רוצה

לדעת מה הנמשל...

"למעשה, מה שאת עברת זהו משל למה שהקב"ה עובר כביכול כל ימות השנה, כאשר יש רבים מבניו המתרחקים ממנו. "בכל לילה, נערך משפט ובו מבטיחים הברואים לתקן את מעשיהם ולדבוק בבורא ובמצוותיו והוא משיב את נשמתם בחמלה ורבה אמונתו בהבטחותיהם, והנה יום חדש ושוב הם מאכזבים אותו, ואז מגיע לילה ושוב הם מבטיחים ועם בוקר שוב מתרחקים, לשעות, לימים ולחודשים.

"ואני אומר לך", אומר הרב הורביץ לאותה אשה זקנה, "שאת תמחלי לאותה נערה חסרת אחריות שכך זנחה אותך, יהיה זה מליצות יושר לבורא עולם שימחל לכל אלה המתרחקים ממנו כל ימות השנה, וייתן להם שנה טובה וגמר חתימה טובה. היודעת את כמה זכויות יהיו לך בעד המחילה הזו?" ואכן כך היה.

6. ולנו, הסיפור הזה, שכולו מוקלט ומתועד, נותן הזדמנות נפלאה לבחון את עצמנו. אנו מול הבורא. אנו מול הקרובים לנו. אנו מול הפחות קרובים לנו. אנו מול מעשי חסד, מול מצוקת האחר.

יונה הנביא הוא הדוגמא הקיצונית ביותר לניסיון התרחקות ואף בריחה מהבורא, ומסתבר, שכלל שהאדם מרחיק לכת הוא מבין שאין ביכולתו לברוח. רק כשיונה נזרק למים הוא צועק, "אפפוני מים עד נפש תהום יסובבני סוף חבוש לראשי, בהתעטף עלי נפשי את ה' זכרתי ותבוא אליך תפילתי אל היכל קדשך", וגם מבטיח: "ואני בקול תודה אזבחה לך אשר נדרתי אשלמה ישועתה לה".

ככל שאדם מכיר בכך שלא ניתן לברוח, הוא מונע עצמו ממצולות של כאב ויגון.

(מגזין 'במה')

מנהג כפרות

האם אפשר לעשות כפרות בצ'ק? ומה יעשה מי ששכח לעשות כפרות בעשרת ימי תשובה?

Yaakov Lederman/Flash90

דיני מנהג כפרות - מאת הרה"ג רבי יצחק יעקב פוקס שליט"א

ואח"כ לאחרים, בסכום כל שהוא, במזומן, לא בצ'ק ובוודאי לא בכרטיס אשראי. מניחים הכסף במפית ומסובבים מעל הראש ואומרים: "זה הכסף ילך לצדקה וכו'", ואין לפדות בכסף מעשר (משנ"ב ובאר היטב), והכסף ילך לצדקה לעניים דווקא. ג. העושים בבעלי חיים: דווקא בכאלו שאין מקריבים על המזבח, ואפשרי גם בדגים (מ"ב בשם הלבוש).

א. שו"ע תר"ה, א: מה שנוהגים לעשות כפרה בערב יום כפורים לשחוט תרנגול וכו', יש למנוע המנהג (משום דרכי אמורי, ונראה כאילו מקריבים קרבנות בזמן הזה); רמ"א: ויש מהגאונים שכתבו מנהג זה וכו', וכן נוהגים בכל מדינות אלו ואין לשנות. וכן נהוג כיום בכל העדות (כף החיים שם, ח). ב. העושים בכסף: אם עושים גם לאחרים יעשו תחילה לעצמם

פרטי דינים לנוהגים בבעלי חיים:

- א. לוקחים לכל אחד מבני הבית תרנגול לזכר ותרנגולת לנקבה (אריז"ל). כשאין היד משגת אפשר בתרנגול אחד לכל הבנים ובתרנגולת לכל הנקבות (שו"ע הרב, ג). ובגמר הכפרה לא יאמרו "נפש תחת נפש".
- ב. איש שעשה בתרנגולת ואשה בתרנגול - יצאו בדיעבד (א"ר מבוטשאטש תנינא, תרה).
- ג. למעוברת לוקחים גם תרנגול אולי תלד זכר, למשנ"ב - שתי תרנגולות ותרנגול אחד; לאריז"ל - שלש נקבות

- ד. שני זכרים. ועושים הכל על ראשה בלבד. ד. אולטרה סאונד - נאמן (שו"ת קנה בושם ב, כ; שלא כדעת מנחת יצחק) - ולוקחים כפי שהורה הסורק.
- ה. מעוברת שטרם מלאו מ' ימים להריונה - צריכה כפרה רק לעצמה (הגר"ש אלישיב והגר"ש וואזנר זצ"ל)
- ו. עדיף לתת לעני שווי הכפרה ולא את העוף עצמו.
- ד. מי שלא עשה כפרות בעשי"ת יכול להשלים בהושענא רבה (שו"ת שארית שמחה, ח).

הסיפור היומי

**משהתקשרו לברר אצל השליח, ענה הלה בתמיהה:
הן זה מכבר מסרתי את החבילה ליעדה, והנה, זהו
מספר הטלפון של האיש שליידו מסרתי את החבילה.
התקשרו לאותו אדם, ואז התברר דבר פלא...**

שבשמים, שמע קולי חוס ורחם עלי וקבל ברחמים וברצון, חמל נא, רחם נא ושלח לי במהרה תרופה לשכך את הכאב האיום המפלח כל אבר שבגופי... ותוכ"ד צלצל הטלפון שבכיסו, ואמרו לו מהצד השני של הטלפון - 'בידי סממני מרפא לשיניים עבורך', נטלם ורווח לו.

מששאלוהו: מה חשבת, כיצד אירע הנס... היאך לא הבנת שיש כאן טעות הניכרת ומוכחת, ענה האיש: האמת אגיד, לא חשבת מאומה, יסורי העברוני על דעתי... (מרוב הכאבים והייסורים לא חשב כלום, אלא היה נראה לו כדבר פשוט ששלחו לו את הישועה מן שמיא).

מלבד גודל ההשגחה הפרטית המופלאה, כיצד סיבב הקב"ה להביא לו את הישועה, באופן שהביאו משמיא 'כאב שיניים' על עוד אברך (שלא בחזק כ"כ), והלה יתקשר לאמו, ומקום לימודיהם בסמיכות (בכדי שלא יבחין השליח בטעות), ולא עוד אלא שגם מספר הטלפון שלהם דומה עד לאחת... גם נלמד מכאן על כוחה של תפילה מעומק הלב להחיש את ההצלה והתרופה. אך לענייננו, נתבונן בתוקף ההשגחה היתירה שיש על האדם בעת צרתו, וכמו שנאמר (שמות ג ז) 'כי ידעתי את מכאוביך, ובכל צרתם לו צר.

והוסיף המספר חיזוק נפלא בדרך מליצה, כי ההבדל וההפרש בין שני האברכים הוא, שהראשון סמך על 'אמו'... והשני סמך על 'בורא כל עולמים'...

(באר הפרשה)

סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: מעשה נפלא אירע לאחרונה, וכפי ששמעתי מידיד נאמן צדיק וחסיד ששמע מבעל המעשה - אברך חשוב העמל בתורה, ת"ח בן ת"ח בן בנו של ת"ח. הלה החל להרגיש באמצע ה'סדר' (בשעות הבוקר) כאב שיניים ההולך וחזק, והואיל וידע כי בבית הוריו שבעי"ת ביתר נמצאת תרופת פלא, המשככת כאבי שיניים עד להפליא, לכן יצא מהיכל ה'כולל' והתקשר לבית הוריו וביקש מאמו הרחמנית שתשלח אליו את התרופה לבית תלמודו שבירושלים, וחזר לתלמודו.

כשסיים חק לימודו בסוף ה'סדר' ועדיין לא הגיעה לידי ה'רפואה', התקשר בשנית לאמו ושאל אותה האם שלחה מה שביקש ממנה, והשיבה בהן - שלחתי ה'חבילה' עם פלוני המשמש כ'שליח' לפרנסתו. מיד פנו אל השליח לברר אצלו איה מקומו... ענה הלה: עשיתי כל אשר נצטוויתי, וכבר מסרתי את התרופה אל האיש אשר אליו נשלחה. אך האברך טען, איני יודע מה אתה סת, מעולם לא הובאה התרופה לידי. ענה השליח, הנה, למספר טלפון פלוני התקשרתי ומסרתי את החבילה לבעליה.

דרשו וחקרו היטב ונתברר כי השליח 'טעה' במספר הטלפון, ושינה את המספר האחרון למספר הסמוך למספר של האברך, ואל מי הגיע - אל אברך אחר הלומד בכלל בבנין הסמוך למקום לימודיו של האברך בעל המעשה, ולו נתן את ה'משלוח', ולפלא, שהלה סבר וקיבל והודה בפה מלא, בספרו כי תקפוהו לפני זמן כאבים עזים בשיניו - כאבים בל יתוארו ובלתי נסבלים, ומשלא מצא לעצמו מקום מנוחה נשא עיניו השמימה, וכה אמר: אבי

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

"בעת שישנתי נראו לי המילים 'קרע שטן', כשהאות רי"ש שב'קרע' מנותקת ומרחפת מעל התיבה. התעוררתי בפחד. חזיון זה מה טיבו? שמא סימן רע הוא? - מיד קמתי והלכתי לסטייפלער..."

פרקי התהילים שאמרו גדולי הדור בעיצומו של ליל יוהכ"פ תשל"ד, שעות ספורות לפני פרוץ המלחמה

פרטי הסיפור, אמר לו הגרב"צ כי אחר שרבנו ביקש שלא לספר זאת ברבים - "הסיפור הזה כאילו נשכח ממני".

אבל היה עד נוסף לאותו סיפור, וכך היה מעשה:

באותה שנה, לאחר תפילת הנץ החמה בכולל 'חזון איש', כאשר יצא הגאון הצדיק רבי משה ברנשטיין זצוק"ל מבית הכנסת, פגש את מרן הגרא"ל זצ"ל והנה פניו חיוורות ודואגות. חשש רבי משה שמא חולשת הצום גרמה לכך, וכשפנה לשאול בשלומו השיח לו מרן זצ"ל את לבו: "חוששני מחזיון לילה. בעת שישנתי נראו לי המילים 'קרע שטן' כשהאות רי"ש שב'קרע' מנותקת ומרחפת מעל התיבה. התעוררתי בפחד, שהרי ליל יום הכיפורים הוא, ושמא ח"ו סימן רע הוא?"

רבי משה שמע והשתומם, בירך את רבינו ב'גמר חתימה טובה' ופנה לדרכו בלב כבד. בצהריים, בשעה שתיים, החרידה את ארץ ישראל צפירת אזעקה, ומפה לאוזן נפלה הברה: מלחמה עזה פרצה. אחר הצהריים, לעת תפילת המנחה, פגש שוב מרן זצ"ל את הגאון רבי משה ואמר לו: "נו, אולי, פתרון החלום הוא..." עוד בערבו של יום, ראה הגאון רבי משה זצוק"ל צורך לספר את אשר אירע לידידו הגר"נ נבנצאל זצוק"ל, והוא סיפר זאת לבניו שיבדלחט"א.

(ע"פ כאיל תערוג)

ביום הכיפורים של שנת תשל"ד, כשהלך הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל להתפלל כוותיקן, ראה את מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל צועד לכיוון כולל 'חזון איש' מכיוון רחוב רשב"ם. שאלתי אותו, סיפר הגרב"צ, מדוע הוא מגיע משם לבית כנסת, ולא מביתו, ואמר לי דבר פלא: "בעת שישנתי נראו לי המילים 'קרע שטן', כשהאות רי"ש שב'קרע' מנותקת ומרחפת מעל התיבה. והיות שליל יום הכיפורים הוא, התעוררתי ופחד ובעתה אחזוני, חזיון זה מה טיבו? שמא סימן רע הוא?"

"מיד קמתי", הוסיף מרן הגרא"ל וסיפר, "והלכתי למרן הסטייפלר וסיפרתי לו את החלום. הוא לקח ספר תהלים ונתן לי, ושנינו אמרנו זמן ממושך פרקי תהלים. לכן עכשיו אני הולך מביתו להתפלל תפילת ותיקין", סיים מרן את דבריו.

באותו היום נפתחה מלחמת יוה"כ כידוע. אחרי תקופה, כשהיה הגרב"צ זצ"ל אצל הסטייפלער, שח לו הסטייפלער: "מי יודע מה היה יכול לקרות ללא אותו תהלים שהיה בליל יוה"כ, שזה היה עוד קודם הצרה" [תפילה לפני הצרה מועילה הרבה יותר מאשר בתוך הצרה, כמבואר בחז"ל].

הגרב"צ פלמן, שהתפעל מהמעשה, סיפרו בשעתו ברבים באחד משיעוריו. כששמע מכך מרן הגרא"ל זצ"ל, ביקשו שלא יספר זאת יותר. ואכן, לימים כאשר בנו של הגרב"צ שאל אותו על

יומא דהילולא

לפתע, הדבר היכה בו כברק: רגע, מהיכן נזכר אותו בן משפחה לשאול על 'רחל לאה' ההיא דווקא עכשיו? מהו צירוף המקרים הזה? ואם לא די בכך, כמהלומת פטיש אימתנית הכתה בו המחשבה: הלא השם 'רחל לאה' מוזכר לו היטב...

חומרתה של פגיעה בזולת וכוחה העצום של מחילה

בבית החולים התברר שיש לו אבן קטנה בקיבה, והאבן הזו נעה ומסתובבת בתוככי הקיבה, מייסרת אותו בכאבים עזים. הרופאים הציעו טיפול תרופתי שספק יועיל, ואם לאו - אין מנוס מניתוח. הוא החל בטיפול, אולם הכאבים התחזקו. הוא חש שכאשר אינו תחת השפעת משככי כאבים - חיינו אינם חיים. הוא

היה זה לפני כ-13 שנים, בבית משפחת פ. בבני ברק, בשעת ערב נעימה. הרב פ., ראש המשפחה, ישב וסעד את ארוחת הערב, כשלתע חש כאב עז מפלח את בטנו, כאילו חרב חדה ננעצת בו. הוא ניסה להרגיע את הכאב במשככי כאבים, ומשאלו לא הועילו - פנה לחדר המיון בבית החולים, לבדיקה דחופה.

לא מסוגל להתרכז, מתקשה להירדם, נע ונד בבית כאחוז תזזית. הרופאים הבינו כי אין מנוס, וקבעו מועד לניתוח.

בשבת שלפני הניתוח, יושב הרב פ. בסעודת השבת יחד עם כמה מבני משפחתו, ולפתע אחד מהם שואל אותו האם בשכונת ילדותו התגוררה אשה מוזרה בשם 'רחל לאה', והאם הכיר אותה. זכרונותיו הפליגו לאחור אל מחוזות ילדותו, אכן כן - היתה גם היתה אשה כזו, היא נחשבה כאינה בריאה בנפשה, ולא מעט פעמים נהגו הילדים לבצע מעשי קונדס על חשבונה. הוא הוסיף ונזכר עוד, כי במשך תקופה מסויימת אותה 'רחל לאה' נטפלה לאמו ע"ה, ומתוך שגעונותיה רדפה אחריה וצעקה בגנותה. והוא - כילד, ומבלי שהתבקש כמובן, לחם את מלחמת אמו והשיב ל'רחל לאה' זו מנה אחת אפיים, רדף אחריה והציק לה במידה גדושה ובלתי נעימה...

לפתע, הדבר היכה בו כברק; רגע, מהיכן נזכר אותו בן משפחה לשאול על 'רחל לאה' ההיא דווקא עכשיו? מה טעם עלה שמה בזכרונו? מהו צירוף המקרים הזה, שהוא יושב בסעודת שבת כמה ימים לפני ניתוח מורכב, ומישהו מזכיר לו על אשה בה התעלל בילדותו?!

ואם לא די בכך, כמהלומת פטיש אימתנית הכתה בו המחשבה: הלא השם 'רחל לאה' מוכר לו היטב. זה שמה המלא של אשת נעוריו, אשר נפטרה עליו בטרם עת, הותירה אותו אלמן כאוב ומצולק. רגע, יכול להיות קשר בין הדברים? היתכן שהאסון שפקד את 'רחל לאה' רעייתו, נגרם או קשור ל'רחל לאה' בה התעלל בנעוריו? ומה הקשר להיזכר בזה בדיוק עכשיו, רגע לפני הניתוח בקיבה?!

הוא חש שראשו סחרחר עליו, ביקש לצאת לאוויר הפתוח ולשאוף אוויר צח. מוחו הוטרד במחשבות קשות, צירוף השמות והמקרים - לא נראה לו מקרי כלל. שעות אחדות התהלך ולבו בל עמו, וביום ראשון בבוקר שם פעמיו אל מורו ורבו, כ"ק האדמו"ר בעל ה'באר יעקב' מנדבורנה זי"ע, שפך את לבו בפניו, וכשעיניו זולגות דמעות שאל: 'האם כל מה שעובר עליי הוא כפרה לאותו חטא נורא, כשציערתי את 'רחל לאה' האומללה?! האם בתחילה נפטרה עליי רעייתי בטרם עת בטרגדיה נוראית שהרסה את חיי, ועדיין לא כופר החטא ונגזרו עליי ייסורים נוספים? מה עליי לעשות?!

הרבי הקשיב לו בקשב רב, ועיניו נתכסו שרעפים. שאלות כאלה נוגעות לרבדים העמוקים והנסתרים ביותר של חשבונו של עולם, מי יודע מה קורה בשמי מעלה וכיצד מתנהל פנקס החשבונות שם. ובכל זאת, בתום ההרהור ארוך, השיב לו הרבי:

'לכאורה, הדבר ברור כי יש קשר בין הדברים. עצתי לך לפעול לפייס את אותה 'רחל לאה', שאמנם אינה בין החיים, אולם יש דרך לפייסה גם בעולם העליון. הואיל ואתה כהן לא תוכל לפנות לקברה ולבקש את מחילתה שם, אולם תוכל להדליק נר לעילוי נשמתה במשך שבוע ימים, ובהדלקת הנר אמור את שמה המלא ותבקש את סליחתה. ואולי, אולי בזכות העובדה שאתה עושה טובה ונחת רוח לנשמתה בגנזי מרומים, היא תואיל להסיר את קפידתה מעליך!'

הרבי בירך אותו בחום, והאיש יצא את החדר בצעדים מאושרים ועצובים גם יחד. לפי התמונה המצטיירת, יש לו עצמו חלק לא קטן באסון הנורא שפקד אותו, כשאשתו הסתלקה מהעולם בטרם עת. אולם נראה כי לפחות עתה יש לו מה לעשות, אולי נפתח הפתח לרצות את נשמת אותה אשה אומללה, ולכל הפחות יימנעו ממנו צרות נוספות!

הוא שב הביתה, מיהר לברר את שם אביה של 'רחל לאה' היא, והדליק מיד נר נשמה לטובת נשמתה. בהדלקת הנר, זלגו עיניו דמעות של חרטת אמת, והוא ביקש את סליחתה מעומק הלב. דקות ארוכות עמד על יד השלהבת המרצדת, ביקש והתחנן כי תמחל לו על הפגיעה, שתסיר את קפידתה, שתפתח לו פתח לחיים מאושרים נטולי אסונות וייסורים!

48 שעות אחר כך, הוא התייצב לניתוח. רגע לפני הוכנס לצילום אחרון, המודא שהכל נותר בעינו. ואז... הרופאים נתקפו הלם ואלם גם יחד. לאחר שבועות בהם הוא טופל תרופתית והדבר לא הועיל - דווקא שבועיים ללא כל טיפול העלימו את האבן כלא היתה. היא פשוט התאדתה מהקיבה ואיננה, בלי כל טיפול תרופתי!

כאשר סיפר לנו הרב פ. את הסיפור, הוסיף ואמר: 'טיפול תרופתי באמת לא היה, היה טיפול מעמיק בהרבה. האבן לא נעלמה סתם כך, הסיבה להיווצרותה נעלמה. אותה פגיעה נושנה נמחקה ואיננה, ולכן אין עוד טעם באבן המיותרת, המסיבה נזק וצער כה רב!'

אחים יקרים, סיפורו של הרב פ. הוא תמרור אזהרה, ובד בבד נושא עמו מסר של חיזוק. הנה כי כן, מתברר כי פגיעה שלא נמחלת - עשויה לחולל נזקים נוראיים לאורך שנים, בכוחה לייצר אסונות ומכאובים קשים ומייסרים, גם בחלוף עשורים ממועד הפגיעה. ולא פחות חשוב - מתברר כי בכוח המחילה לנקות ולמחוק את הרושם של הפגיעה והצער, ולהשיב את האדם לחיים זכים ונקיים, נטולי קפידות מפגיעות ישנות!

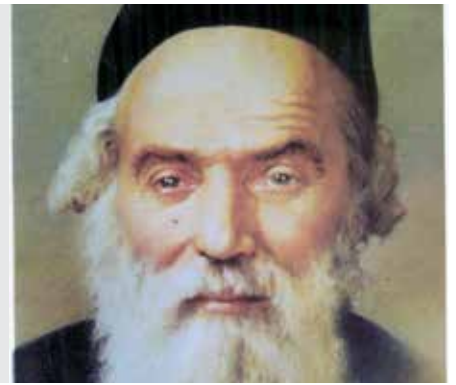
(הרב אשר קובלסקי שליט"א, הובא בגיליון 'פניני בית לוי')

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

האם טעם איסור לשון הרע הוא משום שזו מידה רעה? או משום הנזק והצער שנגרמים לזולת

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

ב'ביאורים ומוספים' עומדים על חקירה זו, ומביאים כי אכן להלן מבאר ה'חפץ חיים' שהתורה הקפידה על לשון הרע משום שהוא מדה רעה, ואף אם לא יצא ממנו שום נזק, וכותב שכן מוכח מהרמב"ם ומרבנו יונה. אמנם מאידך, במקום אחר בהמשך כותב ה'חפץ חיים' כי מלבד זאת יש דין נוסף, מצד שגורם רעה לחברו בגופו ובממונו ומיצר לו ומפחידו, ואף שאין בעצם דבריו כל גנות. וישנן כמה נפק"מ להלכה בין שני סוגי האיסורים האלו, שיוזכרו אי"ה בהמשך הלימוד.

בסדר הלימוד היומי מתחילים היום את ה'פתיחה', הבאה לאחר ההקדמה. ה'חפץ חיים' מבאר שם כי הטעם שאסר הקב"ה לדבר לשון הרע הוא מתוך אהבתו לעמו ישראל וקפצו בטובתם, שקראם "בנים" ו"חלק ה'" ועוד ביטויי אהבה וחביבות כהנה וכהנה, ועל כן הרחיקם מכל המידות הרעות ובפרט מלשון הרע ורכילות. נשאלת אפוא השאלה: האם גדר איסור לשון הרע הוא בכך שזו מידה רעה, כפי ששמע מלשון ה'חפץ חיים' כאן? או שעניינו הוא הנזק והצער שנגרמים לזולת שעליו מסופרת הגנות.

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

איזה טעם היה למן אם האוכלו לא חשב על שום מאכל?

ביצה דף יג

כשם שתרומה גדולה נישלת באומד ובמחשבה

אם יושב לפני הספר וממלמל מילים בעלמא בלי שום התעמקות המחשבה, אין ללימודו שום טעם. ואח"כ הוסיף, וכן יהיה בביאת המשיח: אם יתן האדם את דעתו לראות התגלות מלכות ה' ירגיש טעם מתוק שאין כמוהו, אבל אם לא יתן דעתו על זה, אז תבוא הגאולה והוא לא ירגיש כלום. וסיים החפץ חיים דבריו במילים אלו - כענין שנאמר "ונחשב לכם תרומתכם" (במדבר יח כז), ושתק ולא ביאר דבריו. אמרתי בלבי - הוסיף הרב שוואב, שכוונתו, כי הקדושה של דבר רוחני תלויה במחשבת האדם, ואנו לומדים זאת מההלכה שדרשו בגמרא בביצה (יג): מפסוק זה שהתרומה נישלת במחשבה, שנותן עיניו בצד זה שכאן היא תרומה על שאר הכרי, אז מותר לו לאכול מן הצד השני, מה שהיה אסור לו באיסור טבל לפני כן [עיי"ש ברש"י], וכל זה נעשה ע"י פעולת המחשבה לבדה. (מאיר עיני ישראל ח"ג)

הג"ר שמעון שוואב זצ"ל זכה לשבות שבת בבית החפץ חיים, הוא מספר על כך בספרו 'מעין בית השואבה' על התורה (עמ' קעה): כשזכיתי להיות ברבי רב דחד יומא, ולשבות שבת פרשת ויקהל-פקודי שנת תר"צ, בביתו של הגה"ק מרן החפץ חיים זצוק"ל, שמעתי מפיו הקדוש בליל ש"ק הדרוש דלהלן: אמרו רבותינו ז"ל, שהמן נשתנה טעמו לפי מחשבת כל איש ואיש, א"כ צריכים לשאול אמר החפץ חיים, מה טעם היה לו להמן אם האוכל לא היה חושב שום מחשבה בשעת אכילת המן. ופנה להמסובים שיענו על שאלתו, וכולם שתקו. אמר החפץ חיים אני אגיד לכם, "בלי מחשבה אין לו שום טעם" - "אז מ'טראכט נישט, האט עס קיין טעם נישט", שדבר רוחני מקבל טעם לפי ערך המחשבה... משל למה הדבר דומה? ללומד תורה ונותן דעתו על מה שלומד ומתעמק במחשבתו להבין דברי התורה, אז מרגיש את המתיקות שבתורה, ולפיכך מברכים מדי יום ביומו "והערב". אבל

לשמוע ולחשוב מיע

ברכב, בבית, ובכל מקום..

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקאות ובעיון

'הפותח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

חדש במערכת

ניתן להאזן או להאיץ את קצב שמיעת השיעורים
לחצו 7 להאטה או 9 להאצה

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

המסייע לחולה תמורת שכר - האם חייב לאכול בסוכה?

(ראה תקצירים קודמים), אף החולה חייב בה. ואם יש עם החולה אדם המופקד על הסיוע לו בשל מחלתו - אף אם מדובר בעובד בְּשָׂכָר - אף הוא פטור מן הסוכה, בשעות שבו החולה זקוק לו, משום שהוא עוסק במצוה, וכלל הוא בידינו: "העוסק במצוה - פטור מן המצוה".

[שו"ע תרמ, ג, ומשנ"ב ו' ו'ט; ביאורים ומוספים דרשו, 8-9]

חולה שהשהייה בסוכה קשה עליו מפאת מחלתו, דהיינו, שגם בשאר ימות השנה היה מְבַכֵּר את השהייה בחדר ששוהה בו כעת, על פני שהייה במקום אחר בדירתו - פטור מלשהות בסוכה; מפני שמצות הישיבה בסוכה היא באופן שבו דר האדם בשאר ימות השנה, וכפי שדרשו חכמינו ז"ל: "תְּשֻׁבוּ - כַּעֲיֵן תְּדוּרוֹ". ויש אומרים, שהחולה פטור אף ממצות האכילה בסוכה בלילה הראשון; ויש אומרים, שלדעת הרמ"א ש'מצטער' חייב במצוה זו

האם ניתן לברך 'לישב בסוכה' כאשר מזג האוויר קר במיוחד?

והפטור מהסוכה מדין 'מצטער', ולמרות זאת אוכל בסוכה, אינו רשאי לברך ברכת 'לישב בסוכה'. ולכן, לדוגמה, היושב בסוכה בזמן שקר בה במיוחד, עליו להתעטף היטב בבגדים חמים, כיון שאם הוא חש בקור ומצטער בגינו, אינו רשאי לברך לישב בסוכה. וראה בתקצירים הקודמים, בנוגע לקיום מצות האכילה בלילה הראשון על ידי ה'מצטער'.

[שו"ע תרמ, ד, משנ"ב טו-טז, וביה"ל ד"ה מפני; ביאורים ומוספים דרשו, 9 ו'13]

כפי שלמדנו, 'מצטער' פטור מן הסוכה. ולכן, מי שהשהייה בסוכה גורמת לו לצער משמעותי; מחמת שָׂרָב, קור עז, רוח חזקה, ריח רע, הימצאות חרקים רבים, וכדומה; או שהנמצאים בביתו זקוקים לו, ושהייתו בסוכה גורמת לו לחוסר רגיעה - פטור מן הסוכה. ואם הדבר מפריע רק לשנתו, הריהו פטור מהשינה בלבד, ולא מאכילה; וכן להיפך.

מאיזה גיל חייבים לחנך את הילד לשינה בסוכה?

וילד יתום מאביו, יש אומרים שאמו ובית הדין שבעיר חייבים לחנכו. וילד שטרם הגיע לגיל חינוך למצות סוכה, רשאי אביו אף להאכילו 'בידי'ם' מחוץ לסוכה.

וילד שהגיע לגיל חינוך, אשר אם יישן בסוכה לא יוכלו להשאיר את האור דלוק, ובכך יימנע אביו מלאכול או מללמוד בסוכה - יש שהורה שהילד יישן בבית, ואין חובה להעבירו בהמשך הלילה לסוכה.

[שו"ע תרמ, ב, משנ"ב ד-ה, ושעה"צ ג, ה רח; ביאורים ומוספים דרשו, 3-4]

קטן פטור מן הסוכה. ומהגיל שבו אינו זקוק עוד לאמו, הנמצאת בבית, ויכול לשהות בסוכה - חייב אביו לחנכו במצות סוכה, הן באכילה והן בשינה; וכן למונעו מאכילה המחייבת בסוכה, ומשינה, מחוץ לסוכה.

והפוסקים ציינו גילאים שונים להגדרת 'אינו זקוק לאמו', והם נעים בין ארבע לשש, ותלויים גם בהימצאות אביו בסוכה, וכן במידת הרגלו של הילד לשהות בחברת אביו.

* הנכנס לסוכה על מנת לישון בה, רשאי לברך 'לישב בסוכה'; אולם, למעשה, אין לברך על על השינה בפני עצמה, אלא יש לאכול תחילה אכילה המחייבת בסוכה, ולברך.
* המבקר בסוכת חבירו - יש אומרים שלא יברך לישב בסוכה אלא כשאוכל בה. ויש אומרים שבסוכת חבירו ניתן לברך אף על שהייה בה ללא אכילה, כאשר כוונתו לקיים את מצות סוכה.
* למנהג בני אשכנז, שאשה מברכת על מצוות עשה שהזמן גרמן, אשה האוכלת בסוכה, רשאית אף לברך 'לישב בסוכה', ואף בין ברכת 'המוציא לאכילה', ואין בכך חשש 'הפסק' בין הברכה לאכילה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מדוע טובלים במקוה בערב יום הכיפורים?

Sebi Berens/Flash 90

מים על גופו. וכתבו הפוסקים, ששפיכת תשעה קבין נחשבת כטבילה לצורך קיום 'תקנת עזרא' לטבילה מטומאה, אבל אינה נחשבת כטבילה לשם תשובה; ובדומה לכך, טבילה במים שאובים, שמועילה לשם תקנת עזרא, אינה נחשבת כטבילה לשם תשובה. ויש אומרים שאף שפיכת תשעה קבין מועילה כטבילה לשם תשובה.

מנהג קדום מימות הגאונים, לטבול במקוה טהרה בערב יום הכיפורים. ושני טעמים ניתנו לטבילה זו: האחד - כדי להיטהר ו'להתנקות' מטומאה, ולהתדמות בכך למלאכי השרת שנקראו 'נקיים', ולהיות טהורים כמותם; והשני - שבמועד זה אנחנו שבים בתשובה על כל חטאינו, והשב בתשובה דומה לגר המתגייר, שהטבילה חובה היא לו.

[שו"ע תרו, ד, משנ"ב כא-כב, וביה"ל ד"ה יכול, ד"ה משום; ביאורים ומוספים דרשו, 31, 37, 38 ו'39]

וכתבו הפוסקים, שמי שהטבילה קשה עליו, יכול להיטהר בשפיכת תשעה 'קבים' (כ־22-12.5 ליטר, לשיטות השונות) של

הלוח היומי

ז' בתשרי | רבי נח גד ב"ר יעקב דוד ויינטרוב זצ"ל, בעל בישישים חכמה

ביום זה נולד וגם נפטר זבולון בן יעקב אבינו ולאה אמנו ע"ה היום תענית צדיקים על שביום זה נגזר על אבותינו מיתה בחרב, ברעב ובדבר, מפני מעשה העגל (שו"ע תק"פ בעל) ביום זה בשנת תרצ"ט, אירע רצח ופוגרום בעיר טבריה, ע"י פורעים ערבים, אשר רצחו 19 יהודים שרובם ילדים הי"ד, והעלו באש את ביה"כ בקריית שמואל ועוד בתים רבים.

יארצייט:

ד' אלפים תקע"ג: רבי יצחק מיכאל פינצו זצ"ל, מגדולי רבני איטליה, בעל פרי יצחק.
תצ"ז: רבי דוד ב"ר אברהם אופנהיים זצ"ל, רבה של ניקלשבורג, פראג ועוד, בעל יד דוד ילקוט דוד, שו"ת נשאל דוד ועוד.
תרי"א: רבי מנחם נחום ב"ר מרדכי (המגיד מצ'רנוביל) טברסקי זצ"ל, האדמו"ר מקארוב.
תר"פ: רבי יוסף ב"ר מארי ברבי זצ"ל, מרבני ג'רבה ובעל בן פורת יוסף ועוד.
תש"ד: רבי יצחק אייזיק ב"ר יוסף פרידמן זצ"ל, אב"ד טבריה, קורשן ועוד, בעל טל תחיה, חקר יצחק ועוד.
תשט"ז: רבי נח גד ב"ר יעקב דוד ויינטרוב זצ"ל, בעל בישישים חכמה.

חרטה אמיתית

כתב ה"פלא יועץ": עיקר התשובה היא החרטה הגמורה, שיתחרט על מה שעשה שלא כהוגן, כמי שמתחרט על שהרג את בנו יחידו בכעסו או בשכרותו, ואם יכול להחיותו, כל אשר בכוחו לעשות יעשה, וכבר כתב רבנו יונה ב"שערי תשובה" שלפי היגון והאנחה שיאנח בשברון מתנים על העוון, ככה נקה ינקה האיש מעוון.

(פלא יועץ - ערך חרטה)

נשתדל להתחרט על עוונותינו ולהרגיש צער עמוק על שהמרינו את פי השי"ת

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il